

ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP 2012

Innhold

Leiar	3
Styrets beretning	4
Nøkkeltal	10
Resultat	11
Balanse	12
Kontantstrømoppstilling	13
Noter	14
Statistikk	22
English summary	30
Key figures	31

AS VINMONOPOLET
Foretaksregisteret NO 817 209 882 MVA

KJEDEKONTOR
Akersgt. 51, 0180 Oslo
Postboks 6953, St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon 04560
Telefaks 22 01 50 09

www.vinmonopolet.no
kundesenter@vinmonopolet.no

Design: Teft Design
Omslagsfoto: Ellen Johanne Jarli
Trykk: Wittusen & Jensen
Opplag: 1400

Trykket på miljøvennlig papir

Leiar årsmeldinga for 2012

I 2012 var det 90 år sidan Vinmonopolet blei etablert, og historisk sett har vi ikkje alltid vore like populære. Ei stor endring skjedde tidleg på 2000-talet då vi la om drifta frå sal over disk til sjølvbetente butikkar. Sidan den gong har vi investert mykje i varefagleg kompetanse hos dei tilsette. Målet vårt er ikkje berre å vere Noregs leiande faghandel, men òg å gi det beste kundemøtet. Dette er viktig nettopp fordi vi er avhengige av tillit i befolkninga. Utan støtte frå folket, ikkje noko vinmonopol. Så enkelt og så krevjande er det.

Vinmonopolet står stødigare i opinionen enn nokon gong. I ei omdømmeundersøking gjord av RepTrak og Apeland hamna Vinmonopolet i 2012 på ein flott andre plass, berre slått av Stormberg. Vinmonopolet skåra høgast på arbeidsmiljø, og saman med Apple skåra vi òg høgast på innovasjon. Særleg gledeleg er det at kundesenteret vårt i 2012 blei kåra til det beste i landet. Det viser at vi leverer for kundane våre i alle ledd.

Ein produkttype Vinmonopolet er pålagd å tilby, er det som formelt blir kalla "alkoholfrie festdrikkar". For få år sidan var utvalet hos Vinmonopolet på dette området dårleg, men i dag har vi eit breitt utval av alkoholfrie mostar, øl, vin og musserande. Vi vil halde fram med å utvikle det alkoholfrie sortimentet vårt i 2013.

2012 baud òg på utfordringar. I fjor svarte verdien av smuglarvarer, taxfree- og grensehandel til ein tredjedel av Vinmonopolets totale omsetning. På brennevinssida står Vinmonopolet no for halvparten av konsumet i Noreg. Held denne utviklinga fram, kan Vinmonopolet sin legitimitet bli svekt, noko som på sikt kan true sjølve monopolordninga.

Ei anna utfordring er tilgjenge. Sjølv om 90 prosent av befolkninga er fornøgde, manglar framleis nesten 200 kommunar pol. Det ønskjer både politikarar og Vinmonopolet å gjere noko med, men for at desse butikkane skal vere levedyktige, må dei drivast økonomisk forsvarleg.

Dei 1800 medarbeidarane mine i Vinmonopolet gjer ein fantastisk jobb kvar einaste dag. Saman skal vi utvikle Vinmonopolet til å bli ei enda betre bedrift slik at vi held fram å gjere oss fortente til støtte frå folket.

Kai G. Henriksen

KAI G. HENRIKSEN
Administrerende direktør

Styrets beretning 2012

I 2012 kunne Vinmonopolet markere at det var 90 år sidan selskapet blei etablert. I alle desse åra har Vinmonopolet vore eit av dei viktigaste verkemidla samfunnet har for å sikre eit ansvarleg sal av alkohol.

Fråværet av privatøkonomiske interesser som motiverer for sal, og at omsetninga skjer i kontrollerte former, gjer at Vinmonopolet medverkar til eit lågare alkoholkonsum og færre skadeverknader av alkohol i Noreg for den enkelte og for samfunnet enn det elles ville ha vore.

Visjonen til Vinmonopolet er "vi skal gjere oss fortente til støtte frå folket". Utan støtte frå folket, ikkje noko Vinmonopol. Visjonen signaliserer at vi aldri kan ta vinmonopolordninga for gitt, men at vi heile tida må jobbe målretta for å ha tillit i befolkninga.

2012 var eit av dei beste åra i historia til selskapet. Samtidig har auka konkurranse frå taxfreesalet og grensehandel ført til nye og forsterka utfordringar gjennom ei utflating i salet. Viss denne utviklinga held fram, vil ho svekkje det økonomiske handlingsrommet til selskapet og moglegheitene Vinmonopolet har til å løyse samfunnsoppgåvene sine.

Ulike målingar i 2012 viser klart og tydeleg at både kundar og tilsette er svært godt nøgde. Omdømmemålingar viser at Vinmonopolet har konsolidert seg som eit av selskapa i Noreg med best omdømme. I den omfattande omdømmeundersøkinga RepTrak 2012 tek Vinmonopolet ein sterk andreplass, berre slått av Stormberg. Vinmonopolet var ei av fire bedrifter som oppnådde karakteren «fremragende omdømme». Selskapet hamna på åttandeplass i BIs kundebarometer som viser kor tilfredse kundane er, der det skåra 82 av 100 moglege poeng. Store Norske Bedrifter, i regi av Ipsos MMI (tidlegare Synovate), gav Vinmonopolet ein sjetteplass blant dei 116 bedriftene som blei målte.

Resultat frå Vinmonopolet si eiga opinionsundersøking viser at 89 prosent av befolkninga har eit godt inntrykk av selskapet. 60 prosent av dei som blei spurde, meiner at alt sal av vin, brennevin og sterkøl bør skje gjennom Vinmonopolet. Dette er det beste resultatet sidan Vinmonopolet starta med desse målingane i 2002.

Vinmonopolets overordna balanserte

målekort viser ved utgangen av 2012 at alle indikatorane er grøne unnateke sjukefråvære og alderskontroll. Sjukefråværet var på 7,5 prosent i 2012, ein nedgang frå 8,5 prosent i 2011 og 0,2 prosent bak målsetjinga. Alderskontroll hadde eit resultat der 86,2 prosent av kontrollørane under 25 år blei spurde om legitimasjon, mot eit mål på 90 prosent.

Ei eiga undersøking som måler kor tilfredse medarbeidarane er, viser dei beste resultatata nokosinne. Gjennomsnittsskåren for alle påstandar er på 6,06 av 7 moglege, og på spørsmål om ein er godt nøgd med jobben sin, ligg svaret på 6,3.

DET BESTE KUNDEMØTET

Vinmonopolet har som mål å vere Noregs leiande faghandel. Med eit slikt mål blir kundeservice og produktutval svært viktig. Servicekvaliteten blir målt ved å bruke «mystery-shopperar». Kontrollørane opptre som vanlege kundar og kontrollerer servicen i butikkane. Det blir gjennomført seks umelde kontrollbesøk i alle butikkar. Kontrollen blir gjort innanfor hovudområda oversikt i butikk, menneskeleg mottaking, behovsavklaring og rådgiving, varetrykk, tilgjengeleg informasjonsmateriell og besøksavslutning. I 2012 enda gjennomsnittsskåren på 94,3 prosent. Dette er same nivået som i 2011. Samtidig aukar produktiviteten i butikkane med cirka 2,6 prosent. Dette er ei stadfesting av at vi klarer å halde på servicenivået samtidig som vi effektiviserer drifta av butikkane.

SOSIAL KONTROLL OG KAMPANJAR

Sosial kontroll er ei av dei viktigaste oppgåvene til Vinmonopolet. Målet er at ingen under 18 år skal få kjøpt vin eller øl, og at ingen under 20 år skal få kjøpt brennevin i butikkane til Vinmonopolet. Som eit viktig ledd i dette arbeidet skal dei tilsette i Vinmonopolet spørje dei kundane ein trur er under 25 år, om legitimasjon. I 2012 viste over 1,8 millionar kundar legitimasjon uoppmoda. Dette er ein auke på over 150 000 frå året før og ein auke på over 1,4 millionar sidan 2007. Våre tilsette spurde kundar om legitimasjon i overkant av 1,4 millionar gonger. Dette utgjer 4,2 prosent av totalt 33,1 millionar ekspedisjonar i 2012. Butikkane blir

øgd målte på gjennomføringa av alderskontroll ved å bruke «mystery-shopperar». Då er personane under 25 år og registrerer om dei blir spurde om legitimasjon. Totalt blei det gjennomført omtrent 4 000 slike testar i butikkane til Vinmonopolet i 2012. Testane viser at 86,2 prosent av shopperane blei spurde om legitimasjon. Dette er noko svakare resultat enn i 2011. Årsaka er at den første kontrollen for året ikkje handla om kjøp av alkoholhaldig drikk, men om kjøp av gåvekort, og at talet på kontrollar var redusert i 2012 frå 24 til 12. Talet på kontrollar per butikk aukar til 16 i 2013.

Vinmonopolet gjennomfører òg eigne haldningskampanjar retta mot ungdom med tanke på alderskontroll og for å forhindre langing. I februar og september blei det gjennomført kampanjar for å få ungdom under 25 år til å vise legitimasjon uoppmoda, mens kampanjen mot vennelanging blei gjennomført i mai og november.

BUTIKKAR OG TILGJENGE

Vinmonopolet har som mål å sikre eit mest mogleg likt tilgjenge til butikkane over heile landet innanfor fastsette alkoholpolitiske og bedriftsøkonomiske rammevilkår. Etablering av nye butikkar blir basert på analysar av befolkningsgrunnlag, handelsmønster og avstand til nærmaste vinmonopolbutikk. Totalt blei det opna elleve nye butikkar i 2012. Ved utgangen av året var 278 butikkar i drift. Med dette er Vinmonopolet etablert i 219 av dei 429 kommunane i landet. Av Noregs befolkning på 5 millionar innbyggjarar bur 89 prosent i kommunar med eige Vinmonopol, og 95 prosent av befolkninga bur nærmare enn 30 km frå nærmaste Vinmonopol. I ei undersøking frå TNS Gallup svarte 89 prosent at tilgjenget til Vinmonopolet er godt nok der dei bur. Denne parten har auka i takt med utbygginga av butikknett, og vi ser at betra tilgjenge i distrikta er med på å styrkje oppslutninga om Vinmonopolet. Samtidig er det ved utgangen av 2012 106 kommunar utan pol som har søkt om butikk. Ønsket om å ha eit pol i eigen kommune har blitt betydeleg sterkare dei siste åra. Det vil òg i åra som kjem, bli opna nye butikkar. Styret føreset at kvar nye butikk, over tid, skal dekkje sine eigne kostnader.

Vinmonopolets spesialbutikkar i Oslo og Bergen har i 2012 òg gjennomført sju nyheitslanseringar – med stor suksess. Både kundar og presse har vist stor interesse for lanseringane. Vinmonopolet opplever i tillegg auka pågang frå butikkar og kundar som ønskjer at spesialprodukta skal vere meir tilgjengelege. Med bakgrunn i dette blir det no gjennomført eit prøveprosjekt med spesialutval i fire andre butikkar (CC Vest, Sandnes Kvadrat, Sandefjord og Hamar). Desse vil ha eit smalare utval enn spesialbutikkane i Oslo og Bergen.

Eit viktig element i tilgjenge til Vinmonopolet i distrikt med låg butikkdekning er e-handel, som består av nettbutikken (vinmonopolet.no) og eit eige kundesenter (tlf. 04560) som tek imot bestillingar på e-post og telefon. Distribusjonsløyisinga for e-handel blir handtert av eit sentralt lager. Posten blir distribuert direkte til kundar per post eller levert på døra. For kundar som bur i kommunar utan vinmonopolbutikk, er frakta kostnadsfri. Salet gjennom nettbutikk og kundesenter var 615 000 liter i 2012, ein auke på 0,3 prosent samanlikna med året før. På vinmonopolet.no var det drygt 5 millionar besøkjande i 2012. Samanlikna med 2011 er dette ein auke på 7 prosent. Kundesenteret sende 50 000 e-postar til kundar og tok imot meir enn 80 000 telefonsamtalar.

SALET

Salet til Vinmonopolet har dei siste åra vist teikn til stagnasjon, ei utvikling som blei forsterka i andre halvår i 2012. Utflatinga kjem truleg først og fremst av den markerte auken i grensehandel og taxfreesalet ved norske flyplassar, som SIRUS, Statens institutt for rusmiddelforskning, har dokumentert. Viss denne utviklinga forsterkar seg, vil Vinmonopolet i 2013 oppleve ein nedgang i salet for første gong sidan 1996.

Totalvolumet auka med 1,9 prosent til 79,9 mill. liter. Mens salet auka med 4,3 prosent i første halvår, var det ein salsreduksjon i andre halvår på 0,2 prosent. Veksten i første halvår var noko høgare enn forventna på grunn av auka sal i to godvørsperiodar. Leveringsproblema til Vectura frå mai førte til at fleire serveringsstader gjorde delar av innkjøpa sine på Vinmonopolet. Stagnasjonen i andre halvår må ein sjå i samanheng med at Systembolaget flytta og utvida

ein av dei to butikkane sine i Strömstad i midten av juni.

Salet av svakvin auka med 2,2 prosent til 65,7 mill. liter og står no for 82 prosent av omsetninga til Vinmonopolet. Sterkøl og alkoholfrie drikker auka òg, med høvesvis 23 prosent (til 1,4 mill. liter) og 32,8 prosent (til 223 000 liter). Brennevin gjekk tilbake med 2 prosent (til 11,9 mill. liter), mens salet av sterkvin gjekk ned med 5,4 prosent (til 670 000 liter).

NY IT-LØYSING

Arbeidet med innføring av nye IT-løysingar som blei starta i 2007, blei vidareført i 2012. Styret har følgd prosjektet tett frå starten og gjennom ein prosess som har blitt lengre enn opphavleg føreset. I 2012 vann Bouvet konkurransen om å overta for IBM som leverandør på felta utvikling og forvaltning etter at avtalen med IBM blei sagt opp.

Ny IT-løysing har sidan 2010 vore i bruk på rekneskap og økonomi, på datavarehusida, mot leverandørar gjennom Leverandørportalen og på distribusjonssenter for netthandel.

Etter tilpassingar og rettingar begynner no systema å gi den forventna effekten gjennom meir effektive prosessar, men full effekt oppnår vi først når alle butikkane er over på systema. I løpet av 2012 har det blitt gjort omfattande utbetringar av løysinga for butikk; elleve butikkar bruker no den nye løysinga, og erfaringar frå desse vil bli innarbeidde før løysinga blir rulla ut til resten av butikkane i løpet av 2013.

Bedriftsforsamlinga har utvida investeringsramma med 15 mill. kroner for å sikre at dei nødvendige endringane blir gjennomførte i butikk-løysinga.

VAREFORSYNING OG SORTIMENT

Sommaren 2012 blei eit nytt «mat og drikke»-tema testa ut i utvalde butikkar på Sør- og Austlandet. Undersøkingar viste at ein stor del av kundane til Vinmonopolet er opptekne av mat og drikke i kombinasjon. Tidlegare har Vinmonopolet prioritert land, stil eller geografiske område meir enn mat og vin i kombinasjon. I det nye konseptet "Tema: drikke til mat" vel kvar enkelt butikk sjølv ut produkt dei meiner passar til ulike matretter, basert på kjennskap til eige kundegrunnlag.

Det blei òg sett i gang ei storstilt satsing på

alkoholfrie produkt i 2012 med mellom anna prøvesmaking for kundar i utvalde butikkar. Alkoholfritt blei den produktgruppa med størst relativ vekst i 2012 og fekk regelmessig positiv omtale i media.

Det er gjennomført jamleg kjemisk og sensorisk kontroll av Vinmonopolets sortiment innan alle varetypar i 2012. Kontrollen er mest hyppig for produkt som er kjøpte inn av Vinmonopolet til basisutvalet. Drygt 1 600 produkt har gjennomgått kjemisk stikkprøvekontroll, og det er ikkje funne alvorlege feil eller manglar ved nokon av dei.

Ved utgangen av 2012 hadde Vinmonopolet avtale med 299 grossistar. Dei ti største grossistane representerer ein marknadsdel på 41 prosent. Grossistane bruker distribusjonsfirma/transportørar for å levere til butikkane. Dei fire største distributørane står for 99 prosent av levert volum til butikkane.

Vareforsyninga i Vinmonopolet har i 2012 i stor grad vore prega av dei problema som Vinmonopolets største distributør Vectura (52 prosent marknadsdel) opplevde i samband med flytting av anlegget sitt frå Hasle til Gjelleråsen. Dette medførte mange forseinkingar og utfordringar med utselde varer i butikk.

RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Grunnlaget for arbeidet med risikostyring og internkontroll er det årlege oppdragsbrevet, strategisk plan, revisjonsrapportar og interne prosessar som er breitt forankra. Resultatet av arbeidet og gjennomføringa av risikoreducerande tiltak blir rapportert til styret gjennom året.

Risikoar som kan svekkje måloppnåinga for Vinmonopolet framover, er identifiserte, og det er sett i verk oppfølgingstiltak som er tilpassa den enkelte risikoen og kor vesentleg denne er. Aukande målkonflikt mellom innteningskrav og handlingsrom og endringar i rammevilkåra er vurderte som å ha høg risikoprofil. Risikoar som skriv seg frå interne forhold, er vurderte som å ha ein gjennomgåande lågare profil. Det er etablert eit overordna rammeverk for styring og kontroll. Hensikta er å dokumentere og skape tillit til at aktivitetane til Vinmonopolet går føre seg under pålitelege styring og kontroll og god intern drift. Internrevisor etterprøver og verifiserer arbeidet og korleis linjeorganisasjonen følgjer opp og gjennom-

fører vedtekte tiltak. Resultatet blir rapportert til styret og kontrollkomiteen.

INTERNBEREDSKAP

Vinmonopolet skal kunne handtere krise-, katastrofe- og krigssituasjonar med basis i ansvaret og ressursane til eigen organisasjon og ha gode rutinar og eit klart rollemedvit i forholdet til departementet og andre sektorar og verksemder. Vinmonopolets risikoanalyse for kriser blei revidert i 2012. Som eit resultat av gjennomgangen blei den overordna krisehandteringsplanen oppdatert med to nye handteringsstrategiar for konkrete krisesituasjonar. Det blei òg gjennomført ei eiga kriseøving i august.

SAMFUNNSANSVAR

Dei nordiske alkoholmonopola har i fleire år samarbeidd om leverandørkjedeoppfølging knytt til CSR (Corporate Social Responsibility). I 2011 blei eit felles etisk regelverk, The Nordic Alcohol Monopolies' Code of Conduct (CoC), forankra i dei respektive grossistavtalane til monopola. Frå 1. januar 2012 plikta alle grossistar å sørge for at dei salsvarene dei leverer til Vinmonopolet, er produserte på ein etisk berekraftig måte – i tråd med retningslinjene. Vinmonopolet har i 2012 aktivt følgd opp at produsentane etterlever retningslinjene, og har gjennom merksemd mot Sør-Afrika og Mexico inkludert 32 grossistar og dei 66 produsentane deira i eit oppfølgingsprogram.

DET YTRE MILJØET

Arbeid med det ytre miljøet er ein sentral del av samfunnsansvaret til Vinmonopolet. I tråd med dette heldt Vinmonopolet i 2012 fram med å implementere miljøstrategien sin. 113 butikkar blei sertifiserte som Miljøfyrtårn i løpet av året, og ved slutten av året var 202 butikkar, nettbutikken og Kjedefkontoret miljøsertifisert.

Frå mai 2011 har kundane måtta betale for bereposar hos Vinmonopolet. Dette har ført til ein betydeleg miljøgevinst ved at poseforbruket blei redusert med 38 prosent i 2012 samanlikna med 2010.

I 2012 er avfallshandteringa i butikk forbetra mellom anna gjennom ei meir effektiv utnytting av pappressene i butikkane. Auka utnytting har ført til større vekt per pappball, og fleire pressa ballar per henting har redusert det samla transportbehovet.

I 2012 inngjekk Vinmonopolet eit samarbeid med Enova om å redusere det totale energiforbruket. I butikkane har medvitet om energisparing auka i samband med sertifiseringa som Miljøfyrtårn. Det er gjennomført som justering av varme-, kjøle- og ventilasjonsanlegg, installering av meir energieffektiv belysning og automatiske skyvedører ut mot fellesareala i kjøpesentera for å halde riktig og jamn temperatur i butikkane.

ORGANISASJONEN OG TILSETTE

Ved utgangen av året var det totalt 1 805 tilsette i Vinmonopolet som utførte 1 125 årsverk. 675 personar var heiltidstilsette, 1 130 jobba som deltidstilsette. Talet på tilsette har gått ned med elleve frå 2011, mens årsverk er redusert med fem i same periode. Vinmonopolet ønskjer å redusere ufriwillig deltid, og tala viser at det har vore ei positiv utvikling i løpet av året i arbeidet med å auke storleiken på deltidskontraktar. Ei utfordring er at stadig fleire butikkar er småe og held ikkje opent kvar dag, og samtidig går ein stor del av salet føre seg mot helga.

Det totale sjukefråværet for 2012 var 7,5 prosent, ein nedgang i forhold til 2011 på eitt prosentpoeng. Korttidsfråværet (inntil 16 dagar) var i 2012 på 2,8 prosent mot 2,7 i 2011. Langtidsfråværet (over 16 dagar) var i 2012 på 4,7 prosent mot 5,8 i 2011. Det blir kontinuerleg arbeid med tiltak og tilrettelegging på arbeidsplassen for at sjukefråværet skal minke. Nye reglar for oppfølging av sjukemelde som tredde i kraft i 2011, er tekne positivt imot i bedrifta, og tettare oppfølging og dialog mellom den sjukmelde, nærmaste leiar, sjukmeldar (lege) og NAV medverkar til betre kommunikasjon og forståing av utfordringar som både arbeidstakar og arbeidsgivar har.

Vinmonopolet har eit elektronisk avvikssystem som medverkar til auka vekt på avvik og oppfølginga av desse. I 2012 er det totalt rapportert 348 avvik. Registrerte avvik der tilsette er direkte råka, utgjør 31 tilfelle av truslar / psykisk vald, to tilfelle av fysisk vald utøvd av kundar, 13 kuttskadar, fem klemskadar, sju skadar ved lyfting/vridning og 18 registrerte avvik i samband med fall eller fallande gjenstandar. Av desse førte 23 skadar til fråvære og eller medisinsk behandling. Innanfor dei resterande avvika er 126 registrerte avvik i

samband med feil i mottekte vareleveringar, som for høgt stabla pallar, og 80 avvik i kategorien diverse feil og manglar. Det blir systematisk jobba med å førebyggje skadar i Vinmonopolet. Det er gjennomført risikoanalyse i alle butikkar for å unngå skadar. Alle tilsette skal gjennomføre HMS-opplæring, og det blir gitt opplæring i butikk om bruk av tekniske hjelpemiddel for å sikre korrekt bruk. Innmelde avvik blir nøye følgde opp for å fange opp behov for iverksetjing av tiltak på eit så tidleg tidspunkt som mogleg.

Arbeidet med likestilling er ein viktig del av personalpolitikken til Vinmonopolet. Dette gjeld ved rekruttering, kompetanseutvikling, lønnspolitikk og arbeidsvilkår. Vinmonopolet ønskjer ei mest mogleg jamn fordeling mellom kvinner og menn. Tabellen nedanfor viser fordelinga mellom kvinnelege og mannlege leiarar i Vinmonopolet ved utgangen av året.

FORDELING - KVINNER OG MENN		
	Kvinner	Menn
Leiarar - totalt	52 % (54 %)	48 % (46 %)
Styret	44 % (44 %)	56 % (56 %)
Leiargruppa	29 % (29 %)	71 % (71 %)
Andre leiarar på Kjedefkontoret med personalansvar	46 % (43 %)	54 % (57 %)
Butikksjefar (2011-tal i parentes)	53 % (57 %)	47 % (43 %)

Vinmonopolet jobbar saman med IMDi (Integrerings- og mangfaldsdirektoratet) for å leggje til rette for rekruttering av innvandrarar og arbeid med mangfald i alle typar stillingar.

Vinmonopolet vil leggje til rette for at tilsette som gjennom eit langt arbeidsliv har fått slitasjeskadar, kan halde fram i jobben, mellom anna gjennom at dei i større grad får moglegheita til å velje delvis uføre/AFP og dermed kunne stå lenger i jobb.

Bedrifta har i dag ei ordning med inntak av ein kontorlærling der læretida går over to år. Frå og med 2013 ønskjer vi å utvide med inntak av ytterlegare ein lærling slik at det vil kunne vere to kontorlærlingar ved Kjedefkontoret.

REKNESKAP

Omsetninga til Vinmonopolet (ekskl. mva.) var 11 961,4 mill. kroner, der 6 552,2 mill.

kroner var alkoholavgifter. Dette er ein auke i omsetning på 370,7 mill. kroner frå 2011.

Etter frådrag av varekostnader og andre driftskostnader var driftsresultatet 123,1 mill. kroner.

Driftsresultatet blei 4,2 mill. kroner høgare enn i 2011. Resultatoppgangen kjem av høgare bruttoforteneste. Resultatet før skatt blei 167,5 mill. kroner, som er 8,2 mill. kroner høgare enn i 2011.

Skattekostnaden for 2012 er berekna til 47,0 mill. kroner. Stortinget har fastsett at 50 prosent av overskotet etter skatt skal gå til staten. Dette utgjør 60,3 mill. kroner.

Årsresultatet etter at skatt og delen av overskotet som går til staten, er trekte frå, utgjør 60,3 mill. kroner og blir foreslått overført til annan egenkapital.

Kontantstraumane er negative med -50,7 mill. kroner frå operasjonelle aktiviteter. Hovudårsaka til dette er at leverandørgjelda er redusert vesentleg i løpet av 2012.

Det blei brukt 80,4 mill. kroner til investeringsaktivitetar.

Samla beholdning av kontantar og kontantekvivalentar per 31.12.2012 var 1857,3 mill. kroner i forhold til 1988,6 mill. kroner ved førre årsskiftet. Den gode likviditeten ved årsskiftet må sjåast i samanheng med høg omsetning mot slutten av året.

Pensjonskostnaden er auka med 17 mill. kroner i forhold til 2011. Hovudårsaka til denne auken er bruk av lågare diskontingsringsatts og at tendensen til å ta ut AFP har auka. AS Vinmonopolet har ei leiarpensjonsordning som blir finansiert over drifta og inngår i pensjonskostnaden.

Totalkapitalen i selskapet utgjorde 3 180,9 mill. kroner per 31.12.2012. Bokført egenkapital var 273,0 mill. kroner, tilsvarande ein egenkapitalprosent på 8,6. Til samanlikning var egenkapitalen per 31.12.2011 på 466,7 mill. kroner, tilsvarande ein egenkapitalprosent på 14,2. Endringa skriv seg frå estimeringsavvik på pensjonar på grunn av endra føresetnader.

Aksjeutbytte til eigarane blir utbetalt med 2 500 kroner. Årsrekneskapa er avlagd under føresetnad om at drifta skal halde fram. Vinmonopolets kredittrisiko er låg ettersom det vesentlegaste av salet er kontantsal. Renterisikoen er òg låg som følgje av at likvide midlar hovudsakleg er plasserte i konsernkontoordning med flytande rente. Vinmonopolet er i liten grad

eksponert for valutarisiko sidan Vinmonopolet stort sett handlar i norske kroner.

FRAMTIDSUTSIKTER

Vinmonopolet utøver ulike roller – på den eine sida er selskapet eit reiskap for lågare alkoholkonsum og færre skadeverknader i Noreg ut ifrå ei helse- og alkoholpolitisk grunngeving, og på den andre sida har vi eit mål om å vere Noregs leiande faghandelskjede.

Det er lite som tyder på at Vinmonopolet som monopolordning og faghandelskjede er utfordra no når bedrifta har runda 90 år.

Samtidig blir flybilletter stadig billigare, og nordmenn får stadig betre råd. Dette har ført til ein betydeleg auke i reiseaktiviteten. Kombinert med aukande grensehandel har ein kraftig vekst i taxfreesalet ført til at den registrerte alkoholomsetninga gjennom Vinmonopolet har stagnert dei siste åra, sjølv om alkoholforbruket ifølgje SIRUS er aukande. I dag er det berre mellom 50 og 60 prosent av brennevinet som blir konsumert i Noreg, som er selt gjennom Vinmonopolet.

Denne utviklinga representerer ikkje berre ei utfordring for driftsgrunnlaget til Vinmonopolet. Ho truar moglegheitene for å vidareutvikle Vinmonopolets service og fagekspertise og moglegheitene til å møte forventningane om ei ytterlegare utviding av butikknettet.

På sikt vil utviklinga òg true Vinmonopolets legitimitet. Dersom vin og brennevin er noko som «berre blir kjøpt i utlandet», vil Vinmonopolet verke som ein anakronisme.

Det kjem stadig politiske utspel, både frå lokalt og sentralt hald, om utbygging av butikknettet til Vinmonopolet. Ytterpunktet er ønsket om vinmonopolbutikker i alle kommunane i landet. Det har òg vore fremja forslag om vin i butikk i dei kommunane som er så småe at det ikkje er økonomisk grunnlag for eigen vinmonopolbutikk der.

Tilgjenge til dei varene Vinmonopolet sel, er eit område som vil få stor merksemd i styret i tida som kjem. Også i åra etter 2014 vil Vinmonopolet kunne opne nye butikkar på små stader i kommunar utan pol, men dette føreset vellykka testing av ein ny type butikk (kategori 1), der driftsforma vil vere tilpassa dei lokale forholda. Det skal komme ei utgreiing om kategori-1-butikken i 2013.

Det er viktig å få flest mogleg butikkar innanfor den økonomiske ramma som

til kvar tid finst, noko som betyr å sjå på alle ledda i ei butikketablering og i drifta og vurdere kva som er mogleg å gjere med mindre bruk av ressursar.

Vinmonopolet vil i løpet av 2013 ha fullført den initiale innføringa av ny IT-arkitektur. Det er likevel identifisert ønske om ei rekkje endringar og tilpassingar som vil gjere løysinga enda betre. Desse vil bli implementerte etter kvart som ressursar blir frigjorde frå butikkutruillinga. For å kunne hente ut den ønskete effekten av prosessintegrering og nye moglegheiter er det òg nødvendig å vidareføre kompetansebygging både på kjedekontor og i butikk.

Vinmonopolet tilbyr i dag nesten 17 000 produkt, og breidda i marknaden vår er unik samanlikna med korleis det er i andre land i Europa. Sortimentsutfordringane til Vinmonopolet i dag handlar dermed ikkje om for dårleg produktbreidd, men snarare om at produktmiksen i den enkelte butikken kan betrast. Ulike moglegheiter for å gi butikkane ein produktmikse som i større grad tek omsyn til faktisk sal og lokal etterspurnad, blir vurderte. Dette vil medverke til betre lønnsemd og ein sortimentsstruktur som er meir kundetilpassa.

Vinmonopolet har utarbeidd ei løysing for vinauksjonar for private. Det er inngått eit samarbeid med auksjonshuset Blomqvist som skal hjelpe til med gjennomføringa av auksjonane. I 2013 er første auksjon planlagt gjennomført i fjerde kvartal.

Service og kompetanse er sentrale område det framleis skal arbeidast aktivt med i tida framover. Innsatsområde i det kommande året er å styrkje det faglege miljøet rundt om i dei enkelte butikkane og å gjere opplæringsmateriell betre tilgjengeleg gjennom digitale løysingar.

Styret ønskjer å takke alle medarbeidarane i butikkane og på Kjedekontoret som gjennom det daglege arbeidet sitt og den faglege dugleiken sin medverkar til Vinmonopolets gode resultat.

Hill Marta Solberg
Hill Marta Solberg
Styreleder

Margrethe Sunde
Margrethe Sunde
Nestleder

Marit Warncke
Marit Warncke

Inge Lønning
Inge Lønning

Gunvald Ludvigsen
Gunvald Ludvigsen

Bjørn Arild Gram
Bjørn Arild Gram

Helge Storvik
Helge Storvik

Elianne Johanne Ingebrigtsen
Elianne Johanne Ingebrigtsen

Svend Bang Pedersen
Svend Bang Pedersen

Kai G. Henriksen
Kai G. Henriksen
Adm. direktør

Nøkkeltal

	2012	2011	2010	2009
Sal i 1 000 liter				
Svakvin	65 690	64 272	63 422	62 108
Sterkvin	670	708	781	840
Brennevin	11 851	12 097	12 617	12 874
Andre produkt	1 656	1 333	1 137	924
SUM	79 867	78 410	77 957	76 746
INNETEKTER OG RESULTAT millionar kroner				
Brutto salsinntekter	14 951,8	14 488,4	14 013,9	13 695,7
Driftsinntekter	11 971,5	11 605,9	11 228,5	10 957,7
Driftsresultat	123,1	118,9	176,6	78,5
Resultat før skatt	167,5	159,3	211,6	117,2
KAPITAL				
Total kapital i millionar kroner	3 180,9	3 280,6	2 992,9	2 766,1
Eigenkapital i millionar kroner	273,0	466,7	692,2	584,3
Del av egenkapital i prosent	8,6	14,2	23,1	21,1
LØNNSEMD i prosent				
Bruttomargin 1)	12,6	12,4	12,2	11,9
Resultatgrad 2)	1,4	1,4	1,9	1,1
Totalkapitalrentabilitet 3)	5,3	5,2	7,4	4,4
Eigenkapitalrentabilitet 4)	45,3	27,5	33,2	23,4
LIKVIDITET				
Likviditetsgrad i prosent 5)	157,1	145,6	144,9	151,3
Arbeidskapital i millionar kroner 6)	906,9	847,4	785,6	785,2
PERSONALE				
Tal på fast ansatte pr. 31.12.	1 805	1 815	1 876	1 824
Herav: Heiltidstilsette	675	671	692	675
Deltidstilsette	1 130	1 144	1 180	1 149
Tal på årsverk	1 125	1 130	1 198	1 168
Antall butikkar pr. 31.12.	278	267	259	248

$$1) \text{ Bruttomargin} = \frac{\text{driftsinntekt} - \text{vareforbruk}}{\text{driftsinntekt}} \times 100 \quad 4) \text{ Eigenkapital-rentabilitet} = \frac{\text{resultat før vinmonopolavgift}}{\text{gjennomsnitt av egenkapital 1.1. og 31.12.}} \times 100$$

$$2) \text{ Resultatgrad} = \frac{\text{resultat før vinmonopolavgift} + \text{finanskostnader}}{\text{driftsinntekt}} \times 100 \quad 5) \text{ Likviditetsgrad} = \frac{\text{omløpsmiddel}}{\text{kortsiktig gjeld}} \times 100$$

$$3) \text{ Totalkapitalrentabilitet} = \frac{\text{resultat før vinmonopolavgift} + \text{finanskostnader}}{\text{gjennomsnitt av totalkapitalen 1.1. og 31.12.}} \times 100 \quad 6) \text{ Arbeidskapital} = \text{omløpsmiddel} - \text{kortsiktig gjeld}$$

Resultat

Tal i millionar kroner	Note	2012	2011
DRIFTSINNETEKTER			
Salsinntekter	2	11 961,4	11 590,7
Andre inntekter		10,1	15,2
SUM DRIFTSINNETEKTER		11 971,5	11 605,9
DRIFTSKOSTNADER			
Vareforbruk	3	10 468,1	10 167,4
Lønn og andre personalkostnader	4,19	885,7	839,9
Avskrivningar på varige dr.middel	13	69,5	67,5
Nedskrivningar på varige dr.middel	13	0,0	0,0
Andre driftskostnader	5	425,1	412,2
SUM DRIFTSKOSTNADER		11 848,5	11 487,0
DRIFTSRESULTAT		123,1	118,9
FINANS			
Finansinntekter	6,8	46,9	45,1
Finanskostnader	6	2,5	4,7
SUM FINANSRESULTAT		44,5	40,4
RESULTAT FØR SKATT		167,5	159,3
Skattekostnad (Vinmonopolavgift)	14	47,0	37,1
RESULTATET FOR ÅRET		120,6	122,2
AVSETT TIL			
Til overskotsdel og utbytte	15	60,3	61,1
Til annan egenkapital	18	60,3	61,1
SUM		120,6	122,2

Balanse

Tal i millioner kroner	Note	2012	2011
EIGEDELAR			
Lisensar og programvare	13	79,8	90,7
Utsett skattefordel	14	360,5	261,4
Varige driftsmiddel	13	243,8	222,9
Obligasjonar og aksjar	12	1,4	1,4
ANLEGGSMIDDEL		685,6	576,5
Varebeholdning	9	586,4	663,4
Kundefordringar	10	27,1	26,1
Andre kortsiktige fordringar	11	24,5	26,1
Finansielle plasseringar	8	369,2	351,0
Kontantar, bankinnskot	7	1 488,2	1 637,6
OMLØPSMIDDEL		2 495,3	2 704,1
SUM EIGEDELAR		3 180,9	3 280,6

Tal i millioner kroner	Note	2012	2011
GJELD OG EIGENKAPITAL			
Innskoten kapital			
Aksjekapital	17	0,1	0,1
Opptent kapital			
Annan eigenkapital	18	272,9	466,7
EIGENKAPITAL		273,0	466,7
Pensjonsforpliktingar	19	1 319,5	957,2
LANGSIKTIG GJELD		1 319,5	957,2
Leverandørgjeld		1 096,5	1 439,1
Betalbar skatt (vinmonopolavgift)	14	83,5	63,3
Skyldige offentlege avgifter		134,2	84,3
Overskotsdel og utbytte	15	60,3	61,1
Anna kortsiktig gjeld	16	213,8	209,0
KORTSIKTIG GJELD		1 588,4	1 856,7
SUM GJELD OG EIGENKAPITAL		3 180,9	3 280,6

Kontantstrømoppstilling

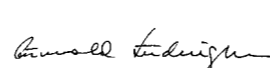
Tall i millioner kroner	2012	2011
LIKVIDAR TILFØRTE FRÅ VERKSEMDA		
Tilført frå verksemda for året *)	159,6	104,1
Endring leverandørar	-342,6	138,4
Endring i lager, debitorar	76,0	-3,1
Endring andre kortsiktige postar	56,3	-1,1
NETTO LIKVIDITETSENDRING FRÅ VERKSEMDA	-50,7	238,4
LIKVIDAR BRUKTE PÅ INVESTERINGAR		
Investeringar i varige driftsmiddel	-80,4	-82,7
Sal av varige driftsmiddel	0,0	21,0
NETTO LIKVIDITETSENDRING FRÅ INVESTERINGAR	-80,4	-61,7
LIKVIDAR FRÅ FINANSIERING		
Endring andre langsiktige fordringar		3,0
NETTO LIKVIDITETSENDRING FRÅ FINANSIERING	-	3,0
NETTO ENDRING I LIKVIDAR GJENNOM ÅRET	-131,3	179,6
Likvidar 1.1	1 988,6	1 809,0
LIKVIDAR 31.12	1 857,3	1 988,6
SPESIFIKASJON LIKVIDAR 31.12.		
Kontanter		29,2
Bankinnskot	1 488,2	1 608,5
Finansielle plasseringar	369,2	351,0
SUM LIKVIDAR	1 857,3	1 988,6
Resultat før Skatt (Vinmonopolavgift)	167,5	159,3
Gevinst ved sal av driftsmiddel	-	-15,8
Ordinære av- og nedskrivningar	69,5	67,5
Betalbar skatt (vinmonopolavgift)	-27,0	-36,1
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalingar	9,9	-9,7
Overskotsdel	-60,3	-61,1
*) TILFØRT FRÅ VERKSEMDA FOR ÅRET	159,6	104,1

Hill Marta Solberg
Styreleder

Margrethe Sunde
Nestleder

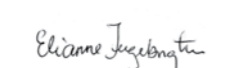

Marit Warncke

Inge Lønning

Gunvald Ludvigsen

Bjørn Arild Gram

Helge Storvik

Elianne J. Ingebrigtsen

Svend Bang Pedersen

Kai G. Henriksen
Adm. direktør

6 FINANSPOSTAR

Finanspostar inneheld følgjande inntekter og kostnader:

1 000 kroner	2012	2011
FINANSINTEKTER		
Renteinntekter bank	26 120	29 225
Avkastning obligasjonar og fastrenteavtalar	2 529	3 303
Avkastning ekstern plassering	18 271	12 550
Andre finansinntekter	24	29
SUM	46 944	45 107
FINANSKOSTNADER		
Rentekostnader bank	2 195	2 199
Andre finanskostnader	265	2 515
SUM	2 460	4 714

7 KONTANTAR OG BANKINNSKOT

Per 31.12.2012 var 9 196,- kroner av bankinnskottet til selskapet avsett til betaling av skattetrekk for tilsette (27,1 mill. kroner i 2011). Bankbeholdninga er plassert på konsernkontosystem i Sparebanken Midt-Norge.

8 FINANSIELLE PLASSERINGER

Vinmonopolets finansielle plasseringar består av følgjande:

1 000 kroner	Kostpris	Markedsverdi	Bokført
Fastrenteinnskot	67 122	67 122	67 122
Obligasjonar	5 233	5 126	5 126
Ekstern plassering	286 334	296 916	296 916
SUM	358 689	369 164	369 164

Fastrenteinnskot og obligasjonar er bokførte til lågaste av kostpris og marknadsverdi.

Ekstern plassering består av eit samla innskot til forvaltar som har investert midlane på vegner av AS Vinmonopolet i særinnskot, obligasjonar og sertifikat med fast rente innanfor stats-, industri- og finanssektoren. Plasseringa hadde ved utgangen av 2012 ein gjennomsnittleg durasjon på 2,5 år, og dersom investeringane ikkje blir realiserte før ved forfall, vil dette gi ei gjennomsnittleg årleg avkastning på 3,3 prosent. Den gjennomsnittlege løpetida til porteføljen skal vere frå 1 til 5 år. Investeringa har for 2012 gitt ei gjennomsnittleg faktisk avkastning på 6,48 prosent p.a.

Investeringane gjennom forvaltar (ekstern plassering) inngår i ein handelssportefølje meint for vidaresal og er vurderte til marknadsverdi. Det er inntektsført ein urealisert vinst på kr 18 067 971 per 31.12. 2012.

9 VAREBEHALDNING

Vinmonopolets varebeholdning er fordelt på 278 butikkar i tillegg til eit eige lager som handterer utsending for fjernhandelskanalen. Verdien av varebeholdninga er vist i tabellen under:

1 000 kroner	2012	2011
Varelager i butikk	582 581	659 725
Varelager fjernhandel	4 071	3 942
Total varelagerbeholdning	586 652	663 667
Ukurans	-300	-300
SUM	586 352	663 367

10 KUNDEFORDRINGAR

Kundefordringar er oppførte til pålydande etter frådrag for avsetjing til forventa tap på krav med kr 375 000 (i 2011 kroner 375 000).

I kundefordringar inngår krav mot kredittkortselskap med MNOK 11,9.

11 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

Andre kortsiktige fordringar er oppførte til pålydande og består av:

1 000 kroner	2012	2011
Tilkome renteinntekter	1 574	1 589
Forskotsbetalte kostnader	22 750	18 651
Andre kortsiktige fordringar	221	5 834
SUM	24 545	26 074

12 LANGSIKTIGE FORDRINGAR OG AKSJAR

Langsiktige fordringar og aksjar er oppførte til pålydande og består av:

1 000 kroner	2012	2011
Obligasjons- og pantelån	1 110	1 110
Aksjar	327	327
SUM	1 437	1 437

Obligasjons- og pantelån er ytt i samband med leigeavtalane til selskapet. Låna er rentefrie og bundne inntil kontraktsutløp. Posten aksjar består av Norsk GlassGjenvinning AS med kr 227 020 (røyste- og eigardel er 22,7 prosent) og aksjar i det heilatte dotterselskapet Nordpolet AS kr 100 000, sjå note 21 for ytterlegare informasjon.

13 LISENSAR, PROGRAMVARE OG VARIGE DRIFTSMIDDEL

1 000 kroner	Programvare	Anlegg under utføring	Totalt
Kjøpskost 01.01	151 529	179	151 708
Tilgang	10 000		10 000
Nedskrivning	-		-
Avgang	-		-
Overført frå anlegg under utføring	179	-179	-
Kjøpskost 31.12	161 708	-	161 708
Akkumulert avskrivning 01.01	60 962		60 962
Avskrivninga for året	20 939		20 939
Nedskrivning	-		-
Avgang	-		-
Akkumulert avskrivning 31.12	81 901	-	81 901
Bokført verdi 01.01.2012	90 567	179	90 746
Bokført verdi 31.12.2012	79 807	-	79 807

Ordinære avskrivningar bereknar vi på bakgrunn av økonomisk levetid for driftsmidla, og dei blir fordelte lineært etter ein sats frå 10 til 33,3 %.

1 000 kroner	Anlegg under utføring	Forretningsbygg	Leigde lokaler	Transportmiddel	Inventar
Kjøpskost 01.01	719	70 218	178 248	1 787	403 341
Tilgang	-	50	10 176	-	37 528
Nedskrivning	-	-	-	-	-
Avgang	-	-	-	-	-
Overført frå anlegg under utføring	-719	0	564	0	155
Kjøpskost 31.12	-	70 268	188 988	1 787	441 024
Akkumulert avskrivning 01.01		33 549	117 286	1 749	316 171
Avskrivninga for året		1 274	12 192	24	22 727
Nedskrivning		-	-	-	-
Avgang		-	-	-	-
Akkumulert avskrivning 31.12		34 823	129 478	1 773	338 898
Bokført verdi 01.01.2012	719	36 669	60 962	38	87 170
Bokført verdi 31.12.2012	-	35 445	59 510	14	102 126

1 000 kroner	EDB-utstyr/kontormask.	Tomter	Kunst	TOTALT
Kjøpskost 01.01	79 681	4 562	1 163	739 719
Tilgang	21 714	-	-	69 468
Nedskrivning	-	-	-	-
Avgang	-	-	-	-
Overført frå anlegg under utføring	-	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12	101 395	4 562	1 163	809 187
Akkumulert avskrivning 01.01	48 052	-	-	516 807
Avskrivninga for året	12 316	-	-	48 533
Nedskrivning	-	-	-	-
Avgang	-	-	-	-
Akkumulert avskrivning 31.12	60 368	-	-	565 340
Bokført verdi 01.01.2012	31 629	4 562	1 163	222 913
Bokført verdi 31.12.2012	41 027	4 562	1 163	243 847

Ordinære avskrivningar blir berekna på bakgrunn av økonomisk levetid for driftsmidla og fordelte lineært etter følgjande satsar:

Forretningsbygg	1,5 - 5 %
Leide lokaler	10 %
Transportmidler	20 %
Inventar	15 - 20 %
EDB-utstyr/kontormaskiner	20 - 33,3 %
Tomter	0 %
Kunst	0 %
Anlegg under utføring	0 %

14 SKATTEKOSTNAD

Dei skatteaukande og skattereduserande forskjellane for året er knytte til:

1 000 kroner	2012	2011
Varige driftsmiddel	-1 273	-13 396
Fordringar	-375	-375
Varelager	-300	-300
Pensjonsforpliktingar	-1 319 547	-957 188
Rekneskapsmessige avsetjingar	-	-
Vinst- og tapskonto	29 743	37 179
Andre forskjellar	4 259	424
Sum grunnlag	-1 287 493	-933 656

Skattesats	28 %	28 %

Utsett skattefordel	-360 498	-261 424

Skattekostnaden for året bereknar vi som følgjer:

1 000 kroner	2012	2011
Grunnlag betalbar skatt	168 632	129 536
Betalbar skatt for året	47 217	36 260
Endring utsett skattefordel *)	-265	-2 622
For lite avsett betalbar skatt tidlegare år		3 491
Sum skattekostnad	46 952	37 129

*) Av endring utsett skattefordel er ein auke på 98 809 mill. kroner knytt til estimatavvik på pensjon korrigert direkte mot eigenkapitalen.

Avstemming av skattekostnaden/vinmonopolavgift:

1 000 kroner	2012	2011
28% av resultat før skattekostnad	46 911	44 590
28% av permanente forskjellar	41	326
28% av Vinmonopolavgift foregående år	0	-7 565
For lav skattekostnad 2010 **)	0	-223

Skattekostnad 2012	46 952	37 129

***) For låg skattekostnad 2010 består av TNOK 3 491 i for lite avsett betalbar skatt og TNOK 3 714 i auke utsett skattefordel.

Skyldig betalbar skatt i balansen består av skyldig vinmonopolavgift for 2011 og skyldig betalbar skatt for 2012 på til saman 83,5 mill. kroner.

15 OVERSKOTSDDEL

Det er berekna 50 % overskotsdel av resultat etter vinmonopolavgift for 2012.

16 ANNA KORTSIKTIG GJELD

Anna kortsiktig gjeld inkluderer følgjande:

1 000 kroner	2012	2011
Lån frå tilsette gjennom eige interessekontor	70 743	70 955
Gavekort	36 041	29 770
Andre tilkomne kostnader	1 095	5 144
Skyldig lønn og feriepengar	105 958	103 056
SUM	213 837	208 925

17 AKSJEKAPITAL

Aksjekapitalen til selskapet består av 100 aksjar à kroner 500,-. Staten eig alle aksjane.

18 EIGENKAPITAL

1 000 kroner	Aksjekapital	2012	2011
Eigenkapital 01.01.	50	466 720	692 182
Årsresultat		120 586	122 111
Estimatavvik pensjon		-254 081	-286 467
Overskotsdel		-60 293	-61 055
Eigenkapital 31.12.	50	272 933	466 770

19 PENSJONSFORPLIKTINGAR

Vinmonopolet har pensjonsordningar som omfattar i alt 1 929 personar (1 815 i 2011). Ordningane gir rett til definerte framtidige ytingar. Desse er i hovudsak avhengige av talet på oppteningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytingane frå folketrygda. Vinmonopolets pensjonsordningar er organiserte gjennom Statens Pensjonskasse. I tillegg til den kollektive pensjonsordninga har leiane tilsette ein tilleggspensjon som blir finansiert over selskapsdrifta. Pensjonsordningane til selskapet tilfredsstiller krava i lov om obligatorisk tenestepensjon. Ved berekning av netto pensjonskostnad for året legg vi føresetnader for føregående år til grunn. Under viser vi føresetnadene som er lagde til grunn for å berekne netto pensjonsforpliktingar. Dei akturarmessige føresetnadene er baserte på vanlege føresetnader innan forsikring når det gjeld demografiske forhold.

Føresetnader	2012	2011
Diskonteringsssats	2,30 %	2,60 %
Lønnsregulering	3,50 %	3,50 %
Pensjonsregulering	2,50 %	2,50 %
Avkastning på pensjonsmidlar	4,00 %	3,80 %
G-regulering	3,25 %	3,25 %
Frivillig avgang	3,00 %	3,00 %
Årleg tendens til uttak - AFP (62-67 år)	15,00 %	13,00 %

Pensjonskostnaden for året kjem fram slik:

Netto pensjonskostnad i perioden i 1 000 kroner	2012	2011
Noverdi av pensjonsoppteninga for året	102 612	80 794
Rentekostnad av tilkomne pensjonsforpliktingar	49 175	58 855
Risikopremie/administrasjon	2 214	1 916
Avkastning av pensjonsmidlane	-41 824	-46 428
Resultatført estimatendring (inntekt)	-	-
Resultatført levealderjustering 1943-1953 årskull	-	-
Resultatført endring i pensjonsregulering til alderspensjon -	-	-
Netto pensjonskostnad	112 177	95 137
Arbeidsgivaravgift	13 793	13 414
Netto pensjonskostnad før tilsett trekk	125 970	108 551
Medlemsdelen trekt	12 167	11 773
Total netto pensjonskostnad	113 803	96 778

Pensjonsforpliktingar og pensjonsmidlar kjem fram slik:

Per 31.12. i 1 000 kroner	2012	2011
Pensjonsforpliktingar brutto - DBO	-2 320 074	-1 918 907
Verdi av pensjonsmidlar	1 163 591	1 080 004
Berekna netto pensjonsforplikting	-1 156 483	-838 903
Arbeidsgivaravgift	-163 064	-118 285
Balanseført netto pensjonsforplikting	-1 319 547	-957 188

20 LEIGEFORPLIKTINGAR

Selskapet har kontraktsfeste leigeforpliktingar som medfører følgjande utbetalingar dei nærmaste åra (tal i tusen):

2013	2014	2015	2016	2017
131 711	117 850	80 645	70 091	39 906

Talet på leigeavtalar, som er leige av butikklokale, er 278. Ved leige av butikklokale er det vanleg å inngå avtalar med ei lengd på 5 år.

21 NORDPOLET

AS Vinmonopolet overtok 01.01.1999 drifta av Nordpolet AS på Svalbard. Innskoten aksjekapital er kroner 100 000. Nordpolets overskot skal tilbakeførast lokalsamfunnet på Svalbard gjennom Svalbardrådet og blir derfor ikkje konsolidert.

Dotterselskapet er vurdert til bokført verdi i rekneskopen til AS Vinmonopolet

Resultat 1 000 kroner	2012	2011
Salgsinntekter	19 962	19 922
Vareforbruk	10 731	11 299
Ordinære avskrivningar	0	0
Andre driftskostnader	3 687	3 603
Driftsresultat	5 544	5 020
Finanspostar	98	109
Årsresultat	5 642	5 129
Disponering av resultat:		
Til Svalbardrådet	5 642	5 129

Balanse per 31.12 i 1 000 kroner	2012	2011
Omløpsmiddel	0	0
Eigedelar	10 220	9 694
Eigenkapital	4 380	4 380
Kortsiktig gjeld	5 840	5 313
Gjeld og eigenkapital	10 220	9 694

22 NÆRSTÅENDE PARTER

AS Vinmonopolet er eit særlovsselskap heilått av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD). HOD og andre verksemder åtte av HOD er definerte som nærstående til AS Vinmonopolet. Det ligg ikkje føre nokon vesentlege transaksjonar med desse. I tillegg har AS Vinmonopolet vesentlege transaksjonar med dei statsåtte aksjeselskapa Posten Norge AS (ligg under Samferdselsdepartementet) og Entra Eiendom AS (ligg under Nærings- og handelsdepartementet) knytte til høvesvis distribusjonstenester og leige av lokale.

INNSTILLING FRÅ KONTROLLKOMITEEN

Kontrollkomiteen har gjennomgått det avslutta og reviderte årsoppgjeret og revisjonsmeldinga. Kontrollkomiteen har ingen merknader til styret sitt forslag om disposisjon av overskotet på kr 120,6 mill. Kontrollkomiteen tilrår at bedriftsforsamlinga gir si tilslutning til det framlagde årsoppgjeret for 2012.

Oslo, 24. april 2013

Ole John Østenstad (leder)
Anne-Karin Nygård
Signe Øye (l. vara)

FRÅSEGN FRÅ BEDRIFTSFORSAMLINGA

I samsvar med revisjonsmeldinga for 2012 og innstillinga til kontrollkomiteen tilrår bedriftsforsamlinga at rekneskopen for 2012, slik han blei vedteken av styret 21. mars 2013, blir fastsett som rekneskopen til selskapet for 2012. Likeins tilrår bedriftsforsamlinga at årsmeldinga blir godkjend.

Oslo, 8. april 2013

Til Det Kongelige Helse- og omsorgsdepartement

Melding frå revisor

Fråsegn om årsrekneskapen

Vi har revidert årsrekneskapen for Vinmonopolet, som viser eit overskot på kr 120 586 023. Årsrekneskapen er samansett av balanse per 31. desember 2012, resultatrekneskap, kontantstraumoppstilling for rekneskapsåret avslutta per denne datoen, og ei beskriving av vesentlege rekneskapsprinsipp som er nytta, og andre noteopplysningar.

Styret og dagleg leiar sitt ansvar for årsrekneskapen

Styret og dagleg leiar er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen og for at den gir eit rettvisande bilete i samsvar med rekneskapslova sine reglar og god rekneskapsskikk i Noreg, og for slik intern kontroll som styret og dagleg leiar finn nødvendig for å gjere det mogleg å utarbeide ein årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, korkje som følgje av misleg framferd eller feil.

Revisor sine oppgåver og plikter

Oppgåva vår er, på grunnlag av revisjonen vår, å gi uttrykk for ei meining om denne årsrekneskapen. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg, medrekna International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krev at vi etterlever etiske krav og planlegg og gjennomfører revisjonen for å oppnå tryggande sikkerheit for at årsrekneskapen ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon.

Ein revisjon inneber utføring av handlingar for å innhente revisjonsbevis for beløpa og opplysningane i årsrekneskapen. Dei valde handlingane avheng av revisor sitt skjønn, mellom anna vurderinga av risikoane for at årsrekneskapen inneheld vesentleg feilinformasjon, anten det skuldast misleg framferd eller feil. Ved ei slik risikovurdering tek revisor omsyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapet si utarbeiding av ein årsrekneskap som gir eit rettvisande bilete. Føremålet er å utforme revisjonshandlingar som er formålstenlege etter tilhøva, men ikkje å gi uttrykk for ei meining om effektiviteten av selskapet sin interne kontroll. Ein revisjon omfattar også ei vurdering av om dei rekneskapsprinsippa som er nytta, er formålstenlege, og om rekneskapsestimata som er utarbeidde av leiinga, er rimelege, samt ei vurdering av den samla presentasjonen av årsrekneskapen.

Vi meiner at innhenta revisjonsbevis er tilstrekkeleg og formålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Konklusjon

Vi meiner at årsrekneskapen er avgjeven i samsvar med lov og forskrifter og gir eit rettvisande bilete av den finansielle stillinga til Vinmonopolet per 31. desember 2012, og av resultat og kontantstraumar for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen i samsvar med rekneskapslova sine reglar og god rekneskapsskikk i Noreg.

PricewaterhouseCoopers AS, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo
T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no
Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Fråsegn om andre tilhøve

Konklusjon om årsmeldinga

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er skildra ovanfor, meiner vi at opplysningane i årsmeldinga om årsrekneskapen, føresetnaden om at drifta skal halde fram, og framlegget om bruk av overskotet er konsistente med årsrekneskapen og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er beskriven ovanfor, og kontrollhandlingar vi har funne nødvendige etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikkje er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", meiner vi at leiinga har oppfylt plikta si til å sørge for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av selskapet sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Noreg.

Oslo, 21. mars 2013

Pricewaterhouse Coopers

Leif Arne Jensen
Statsautorisert revisor

Merk: Denne oversettinga frå bokmål er utarbeidd utelukkande av informasjonsomsyn.

Tabell 7a Marknadsdelen til grossistane 2012, totalt sal, 1000 liter

Grossistnamn	2012	Prosentdel
Arcus Wine Brands AS	4 411	5,5%
Pernod Ricard Norway AS	4 022	5,0%
Einar A Engelstad AS	3 806	4,8%
Arcus AS	3 755	4,7%
Vectura AS	3 224	4,0%
Stenberg & Blom AS	3 107	3,9%
Treasury Wine Estates Norway AS	2 852	3,6%
Vinordia AS	2 843	3,6%
Excellars AS	2 720	3,4%
Red & White AS	2 397	3,0%
Fondberg AS	1 967	2,5%
Best Cellars AS	1 947	2,4%
Robert Prizelius AS	1 913	2,4%
Concha y Toro Norway AS	1 867	2,3%
Autentico	1 788	2,2%
Andre	37 248	53,4%
Totalt	79 867	100%

Tabell 7c Marknadsdelen til grossistane 2012, brennevin, 1000 liter

Grossistnamn	2012	Prosentdel
Arcus AS	3 692	31,2%
Diageo Norway AS	1 668	14,1%
Pernod Ricard Norway AS	977	8,2%
Company of Spirits AS	704	5,9%
Edrington Norway AS	674	5,7%
Robert Prizelius AS	645	5,4%
Interbev AS	605	5,1%
Vectura AS	503	4,2%
Bacardi Norge AS	448	3,8%
Wiig Spirits AS	352	3,0%
Stenberg & Blom AS	179	1,5%
Einar A Engelstad AS	172	1,5%
Interbrands Norway AS	124	1,0%
Moestue Grape Selections AS	112	0,9%
Ekjord AS	96	0,8%
Andre	90	7,6%
Totalt	11 851	100,0%

Tabell 7b Marknadsdelen til grossistane 2012, svakvin, 1000 liter

Grossistnamn	2012	Prosentdel
Arcus Wine Brands AS	4 332	6,6%
Einar A Engelstad AS	3 607	5,5%
Pernod Ricard Norway AS	3 007	4,6%
Stenberg & Blom AS	2 889	4,4%
Treasury Wine Estates Norway AS	2 852	4,3%
Vinordia AS	2 831	4,3%
Excellars AS	2 718	4,1%
Vectura AS	2 627	4,0%
Red & White AS	2 396	3,6%
Best Cellars AS	1 947	3,0%
Fondberg AS	1 931	2,9%
Concha y Toro Norway AS	1 867	2,8%
Autentico AS	1 787	2,7%
Symposium Wines AS	1 721	2,6%
Moestue Grape Selections AS	1 503	2,3%
Andre	27 675	42,1%
Totalt	65 690	100,0%

Foto: Ellen Johanne Jarli

English summary

Vinmonopolet is owned solely by the Norwegian State. The company's main goal is to be an efficient and service minded chain of specialty shops, managing the exclusive right to sell wine, spirits and strong beer via retail outlets throughout Norway. Vinmonopolet has a social policy, but no private profit interests as the ambition is to handle beverage sales responsibly, and in the best interests of both the individual and the community.

Sales volumes rose by 1.9 per cent from 2011 to 79.9 million litres in 2012. The sales of table wine increased by 2.2 per cent to 65.7 million litres, while the sales of spirits decreased by 2 percent to 11.9 million litres. The figures for fortified wine shows 670 000 litres, down by 5.4 per cent. The overall increase in sales is due to various factors: 11 new outlets, high purchasing power, and a greater public interest for wine all contribute considerably to the sales. The conti-

nued preference for red wine compared to white distinguishes the Norwegian demand for table wine from the tendency seen in other countries. In Norway the ratio is 3:1 in favour of red wine, compared to 1:1 in UK and 3:2 in Sweden. We believe this to be mainly due to climatic factors. In many parts of Norway, during most of the year, it's "too cold" to drink white wine. Thus, we see that the sales of white wine peaks in July, whilst the sales of red wine peaks in December. Whilst white wine is most popular in the southernmost parts of Norway, red wine is most popular in the north. In 2012 Italy kept their leading position for red wine, followed by Spain and France. During the 1980s the registered sales of spirits were reduced by more than 50 per cent whilst the unregistered consumption of illegal spirits, such as moonshine liquor and smuggled spirits, increased. After two reductions in taxes on

spirits, from 1 January 2002 and 1 January 2003, this trend changed. However, in 2010 Vinmonopolet's sale of spirits decreased for the first time since 2004, and this trend has continued ever since. It is likely that this is due to an increase in the sales from tax-free shops and the Swedish Systembolaget's shops near the Norwegian border.

Vinmonopolet's sales revenue in 2012 total NOK 11 961.4 million excluding VAT. Net profit before tax is NOK 167.5 million compared to NOK 159.3 million the year before. Taxes amount to NOK 47.0 million. By decision of Stortinget (the Parliament), Vinmonopolet will pay a dividend of 50 per cent of the profit after tax to the state. This amounts to NOK 60.3 million. As of 31 December 2012, Vinmonopolet had 278 retail-outlets in operation with 1 805 full- and parttime employees, the equivalent of 675 full-time employees.

KEY FIGURES	2012	2011	2010	2009
<i>Sales (1 000 litres)</i>				
Table wine	65 690	64 272	63 422	62 108
Fortified wine	670	708	781	840
Spirits	11 851	12 097	12 617	12 874
Other products	1 656	1 333	1 137	924
TOTAL	79 867	78 410	77 957	76 746
REVENUE AND RESULTS (NOK mill)				
Gross sales revenue (incl VAT)	14 951,8	14 488,4	14 013,9	13 695,7
Operating revenue	11 971,5	11 605,9	11 228,5	10 957,7
Operating profit	123,1	118,9	176,6	78,5
Net profit before tax	167,5	159,3	211,6	117,2
CAPITAL				
Assets (NOK mill)	3 180,9	3 280,6	2 992,9	2 766,1
Shareholder's equity (NOK mill)	273,0	466,7	692,2	584,3
Equity to assets ratio (%)	8,6	14,2	23,1	21,1
PROFITABILITY (%)				
Gross profit ratio ¹	12,6	12,4	12,2	11,9
Operating margin ²	1,4	1,4	1,9	1,1
Return on assets ³	5,3	5,2	7,4	4,4
Return on shareholder's equity ⁴	45,3	27,5	33,2	23,4
LIQUIDITY				
Current ratio ⁵	157,1	145,6	144,9	151,3
Working capital (NOK mill) ⁶	906,9	847,4	785,6	785,2
EMPLOYEES				
Total permanent employees at Dec 31	1 805	1 815	1 876	1 824
Of which: full time	675	671	692	675
part time	1 130	1 144	1 180	1 149
Equivalent full time employees	1 125	1 130	1 198	1 168
Retail outlets at Dec 31	278	267	259	248

$$^1 \text{ Gross profit ratio} = \frac{\text{sales revenue} - \text{cost of goods sold}}{\text{sales revenue}} \times 100$$

$$^4 \text{ Return on shareholder's equity} = \frac{\text{profit before tax}}{\text{average of shareholders equity as of Jan 1 and Dec 31}} \times 100$$

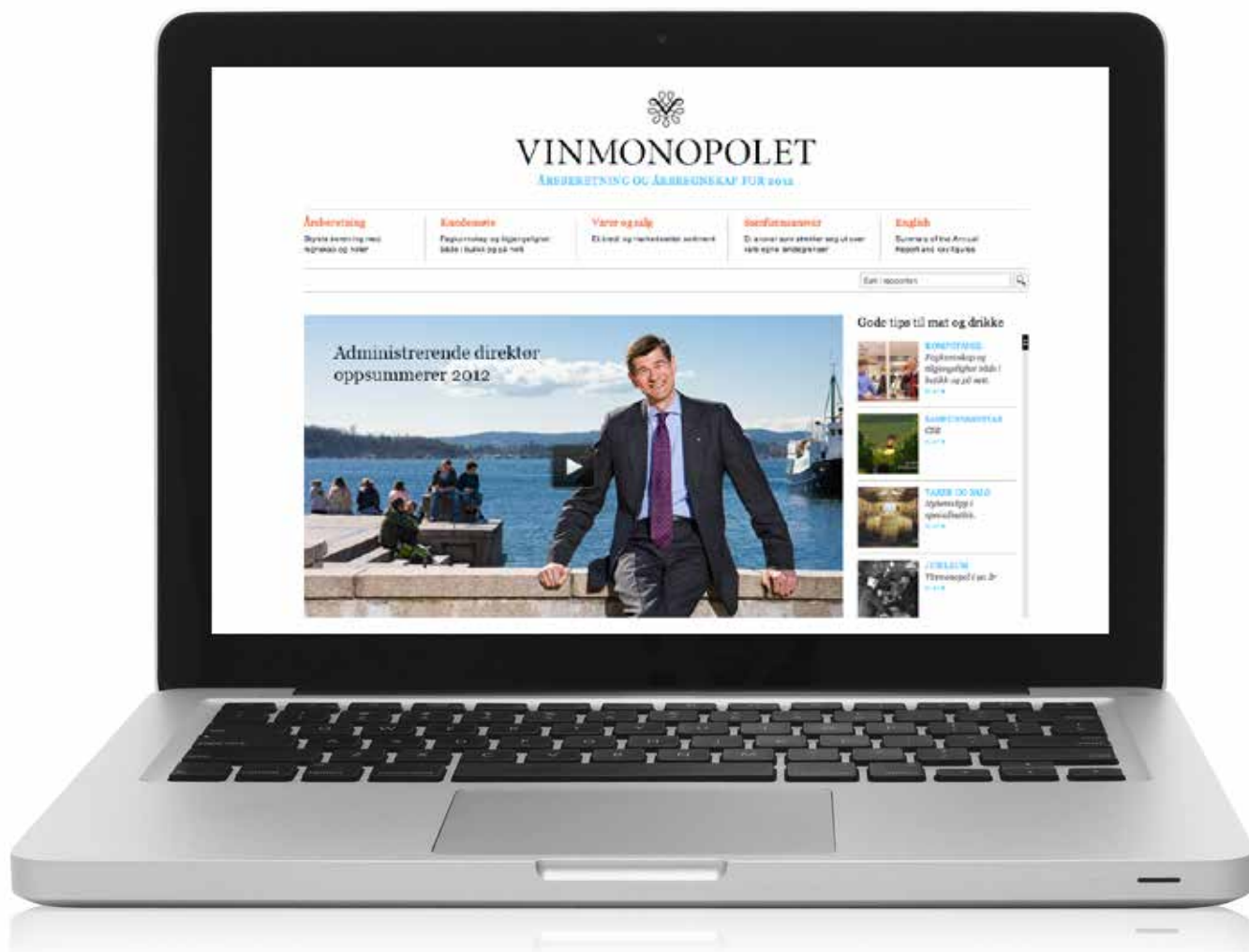
$$^2 \text{ Operating margin} = \frac{\text{profit before tax} + \text{financial expenses}}{\text{sales revenue}} \times 100$$

$$^5 \text{ Current ratio} = \frac{\text{current assets}}{\text{current liabilities}} \times 100$$

$$^3 \text{ Return to asset} = \frac{\text{profit before tax} + \text{financial expenses}}{\text{average of total capital as of Jan 1 and Dec 31}} \times 100$$

$$^6 \text{ Working capital} = \text{current assets} - \text{current liabilities}$$

For elektronisk versjon, klikk deg inn på aarsberetning.vinmonopolet.no